

הם באו עם נשותיהם וילדיהם, לזכור את הימים שהיו לוחמים כל אנשי צ'רה

צצו צעירים שובבים וצעקניים. אבל היו כמה מן הנשים שלא הופתעו כלל. גם הן התנהגו באותה צורה. כי גם הן היו חיילות בגדוד 54, שם הכירו את בעליהן לעתיד.

★ ★ ★ שיר לחובשת

להודיה באטום היה מ"מ במסייעת: תודה הקטנות והשחורה היתה חובשת. כיום הוא עובד בחברת-התשלום והיא הספיקה ללדת לו בן ובת. לבכור קראו דן, כי ב"גימטריה ד+ן=54.

יצחק הרפז הוא כיום חבר דן. פעם היה נהג בשועלי שמשון. מלי שירתה או ב"מטה החטיבה, ושם הכיר אותה. כיום יש להם שלושה ילדים והם גרים בהדר יוסף. יהושע גולדפארב בלט בין משתתפי ה' כנס במדיו הצבאיים. גם מבלי לראות את דרגתו אפשר היה לנחש כי הוא רס"ר ב"צה"ל. השפם הבלונדי המטופח, היציבה הקפדנית, המדים המגוהצים — ומעל כל אלה שני כוכבי חתק בשולי סימן דרגתו. באחד מבטיסי ההדרכה המשוכללים של צה"ל מטיל בחדאי שמו של רס"ר גולדפארב אימים על טירונים ירוקים. אבל אשתו רותי יודעת מי בדיוק האיש שבתוך כמדום היא גם יודעת זאת בימים ההם, כאשר היתה חיילת בפלוגת המטה והוא רב"טמל גדודי. "כל חברותי צחקו עלי אז", היא נזכרת. "איך יכולתי ללכת עם רס"ר".

מה רמת המישמעת של שני ילדיהם? זה סוד צבאי.

על לאה השחרורת והיפה נכתב פעם שיר סנטימנטלי בידי אחד מפייסני הגדוד. כי לא זו כלבד שהיתה שחרורת ויפה. אלא שהיתה עטופת הילת-האהבה המיוחדת הי' סובבת כל חובשת בגדוד קרבי. היא הכירה את נועם לאונר הבלונדי כאשר כבר היה מפקד פלוגה. שניהם אף נשלחו לאותו קורס מסכמים: הוא כמדריך, היא כחובשת. במסיבת הסיום של הקורס זכה הנוג לכמה חרוזים באוסרה המאלתרת. שרה החובשת באופרה: "את כל ימי בני עמם אבלה / הוי איהו כיה היה במחנה". כיום היא אחות בבית-ספר, ואילו נועם, צאצא הי' בילויים של ראשון-לציון, הינו עורך-דין וסגן ראש עיריית ראשון-לציון.

★ ★ ★ בקריאה חזרה למציאות

בסמך המיפגש היתה התחרות בין הפלוגות. יצחק דיבון (דודיון), סגנו של צ'רה בימים ההם, קרא לנציני ארבע הפלוגות אל הרחבה. "נתחיל בחידון", הודיע. לאור פנסיו של סגן צבאי החל החידון: ציין מספרי המשלטים החשובים שעליהם נלחם הגדוד (התשובה: בין השאר גם גבעה 105 — שם נפצע גמל עבד אל-נאצר). ב"איוה קרב נלקח לראשונה נשק מצרי כי שלל? (התשובה: רובה אנטי-טנקי, בכפר

האנדרטה לזכר חללי הגדוד. אפשר לראותה זמן רב לפני שמגיעים אליה: עמוד בסוף שגיא, שאינו אלא שלושת החיצים שסימלו את מיבצע עשר המכות, מיבצע פריצת הדרך לנגב.

גדוד 54 ביצע את המשימה. הוא כבש את כאוכבה ובלילה השני עלה על שבע הגבעות של חוליקאת. על כל גבעה היתה שרשרת של בונקרים ועמדות. מתחילת הערב עד אור הבוקר נמשך הקרב. במיקי לעים, ברובים, ברימונים, בכידונים ובשירי נים. עם שחר היתה הדרך לנגב פתוחה.

גדוד 54 ביצע את המשימה — ונפח את נשמתו. אמנם המשיך הגדוד להתקיים זמן רב לי-אחר מכן. אמנם עוד מולאו שורותיו ב"חיילים חדשים ואמצים, ופלוגותיו המחודשות המשיכו לתפוס את הרכסים מסביב לכיס פאלוגיה. חייליו עוד נפלו, אך אחרי חוליקאת, שוב לא לא היה אותו הגדוד. 126 שמות ההרוגים החרוטים על בסיס האנדרטה מהווים כמעט שליש מן הלוח"מים. ומי שאינו רשום שם, נמצא, כמעט ללא יוצא מן הכלל, ברשימת הפצועים. כי לא היה כמעט לוחם אחד של גדוד 54 אשר לא שפך מדמו על אותן הגבעות. כיום עוברים רק מעטים על פני האנדרטה. כי הדרך, שנפרצה במחיר כה יקר, שוב אינה אלא דרך-מישנה לנגב.

★ ★ ★ "אב המשפחה"

מכוניות נעצרו בשורה ארוכה לי ציוד הכביש. מכוניות-פאר חדשות בצד סנדריים משופפים. כי גדוד 54 צעד תמיד עם הזמן. אם צה"ל הסדיר העלה את חיל הרגלים על גלגלים, אין שום סיבה מדוע לא יעלו ותקיע הגדוד על גלגלים משלהם. מסביב לאנדרטה התנוספו דגלי המדינה. ליד שולחן הכבוד ישבו האורחים המיוחדים: צ'רה, שהגיע לדרגה הגבוהה ביותר בצה"ל, שמעון אביון, האיש שבימי ההגנה נקרא בשם הכינוי "גבעתי" ואשר על שמו נקראה החטיבה שלחמה תחת סיקודו בתש"ח, אבא קובנר, קצין תרבות החטיבתי שחיבר את הדף הקרבי שלו באותו הלח חיילי שבו פקד על הפרטיזנים היהודיים ביערות וילנה. צ'רה השמיע כמה דברי ברכה קצרים והתנצל על כי המהפכה הסורית מאלצת אותו לקצר את נוכחותו. גם אביון — כיום מוזכר הקיבוץ הארצי — הסתפק ב"כמה משפטים. הוא דיבר כ"אב המשפחה".

אחר-כך, ניתנה רשות הדיבור לחברה. תחילה דיברו באופן חופשי שיתח-רעים גדולה וכללית, כשהם עוברים מקבוצה ל-קבוצה, לוחצים יד, מתחבקים או מחליפים קללה רתיית אבהה.

כמה מן הנשים עמדו מן הצד, מתפעלות מן השינוי שחל לפתע בעליהן. אבות הי' משפחה הכבדים נעלמו, ובמקומם התרו-

חזרה לשדות פלשת

כאן לחם גדוד 54 וכאן הוקמה האנדרטה לזכר 126 הרוני, במבואות חוליקאת. עתה התכנסו החיילים כדי להיזכר בעבר, בהשתתפות המגיד שהפך בינתיים רמטכ"ל.

שלם הגדוד! זה לא הוגן! הוא זוכר את כל השמות מסינקסי-התשלום. "אחד השועלים עלה על ספסל, ובפארודיה מופוצצת של מסית המונים, החל צועק: "אנו נלחמנו בחוית! לא נרשה הפליות! תשאלו אותם שאלות קרבות! תשאלו אותם מה זה רובה!"

הנוכחים התגלגלו מצחוק. עד שלבסוף נאלץ דיבון להכיר בצידוק השועלים ול"הציג שאלה חדשה: "מה זה עקום?" נציג השועלים זכה ברוב תשובות לנצחון: "חייל הרוקד מפני שהוא פצוע". הוענקו, איפוא, ארבע בונבוניות לשועלים. הם אף זכו בפרס הראשון של תחרות ההגדרות: בק"בוק חיסקי. אלא שהבכובק התגלה כי בקבוקון זעיר, שלא יכול היה לרדת את צמאון השועלים צמאי-הדם.

השמחה היתה בחדאי נמשכת עד שעות הבוקר. אלא שלחישות הילדים גברו על יללות השועלים הזקנים. "אמא, אני רוצה הביתה!" אמר הדור הצעיר. ואמא נתנה סקודה לגיבורים הגדולים, שהחלו מקפלים את הזנב. על כן, בשיא הצהלה, כל עוד היו כולם במקום, הודיע דיבון ברמקול, בערך כך: "בהתחשב עם הילדים, נלך הביתה".

לוחמי גדוד 54 התיישבו ליד ההגה של הדורגים, הפורדים והקאדילקים וביצעו נסיגה אל המציאות של ספטמבר 1961.

הערבי יבנה). באיוה מישלט היתה כמות הפרעושים הגדולה ביותר? (על אף המועמ"דים הרבים לכבוד זה, זכה מישלט בית"דרס. "שם אכלו הפרעושים את כל מלאי הידלטי לפני שהספיקו להוציא אותו מן הפחים.") מי היה הטיפוס הפוסולארי ביותר בגדוד? (התשובה: מולכו, החייל המקועקע שהיה גם הזקן והקשות ביותר בגדוד.) מה מספר הזוגות הנשואים מקרב אנשי הגדוד? (התשובה: שמונה.)

בעת סיכום הנקודות, נמצא כי פלוגת הי' מטה ופלוגת שועלי שמשון צעדו בראש, עם שמונה נקודות כל אחת. על כן הוחלט להציג לשתייה שאלה נוספת: "כמה בחרו רות בשם מירה היו בגדוד?"

נציג השועלים, שאול גומן, ניגש ל"מיקרופון. "אצלנו בפלוגה היו שתיים: מירה הבלונדית ומירה השחורה (כיום אשתו של זוכה פרס עיריית תל-אביב לאדריכלות, נחום זולוטוב). אחר-כך היתה גם מירה עם הצמות. והיתה מירה שהלכה עם זה, מה שמו? היתה גם עוד אחת, בסלוגת המטה. אני לא זוכר את שמה..."

שאלו התקשה יותר ויותר במתן התשובה. ואז נקרא נציג פלוגת המטה למיקרופון. הוא הקריא את השמות בקלות מדהימה: "מירה פיינשטיין, מירה... ואז הקימו הי' שועלים צחחות של תרעומת. "הוא היה

אהבת חובשת

אל מפקד הפלוגה נדי קסה בקורס הסטי"כיים. עתה גרים לאה ונועם לאונר בראשון-לציון, יחד עם ילדיהם.

נשואי הרס"ר עם רותי מפלוגת המטה

נרקמו בהיות שניהם בגדוד. כיום יהושע גולדפארב הוא רס"ר באחד מבטיסי ההדרכה.

אשת השועל

היא אביבה, אשת עובדיה רכמן, איש שועלי שמשון. הם הגיעו לגדוד כזוג נשוי, היא כחובשת, הוא כנחג קרבי.